Published on (https://bnm.md)

13.07.2023

VIDEO// Podcast „Dă sens banilor”, episodul 3. De la ce vârstă trebuie să începi educația financiară

Toate podcasturile [1]

Acest podcast este produs de BNM, în scopul educației financiare a cetățenilor.
Opiniile exprimate în acest podcast nu reprezintă punctul de vedere oficial al BNM.

Transcrierea podcastului „Dă sens banilor”:

O discuție cu Bianca Isaincu, analist în politici de alfabetizare financiară și finanțare durabilă, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)

Reprezentați Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică, pe scurt OCDE. Este organizația care știe cel mai bine cum se mișcă educația financiară în lume. Republica Moldova este în plin proces de elaborare a unor politici coerente de educație financiară, de aceea, noi, imediat ce s-a ivit posibilitatea să discutăm mai detaliat cu dvs., am profitat și v-am invitat să participați la acest podcast numit „Dă sens banilor”. Vă mulțumim că ați acceptat. Aș vrea să începem prin a povesti mai detaliat despre organizația dvs.: cu ce se ocupă OCDE?

Bianca Isaincu: Organizația se ocupă cu foarte multe lucruri. Ne ocupăm cu dezvoltarea de politici la nivel internațional pe multe tematici, printre care și educația financiară, și protecția consumatorilor în sistemul financiar. Suntem casta a două rețele internaționale care sunt importante pentru protecția consumatorilor: pe de o parte, avem grupul G20 OCDE de protecție a consumatorilor din sistemul financiar, iar pe cealaltă

parte, avem o rețea focusată pe educația financiară, care se numește International Network on Financial Education, pe scurt INFE. Această rețea este compusă din mai mult de 130 de țări și economii, care abordează aceste tematici de educație financiară și împreună discută soluții, idei și încearcă să implementeze bune practici privind educația financiară.

Zece ani în urmă puține state cunoșteau care este importanța educației financiare și cum se poate de educat mai bine financiar oamenii. Azi, gradul de conștientizare a acesteia a crescut esențial. Cât de mult totuși? Ce arată cifrele pe care le aveți la dispoziție?

Bianca Isaincu: Este adevărat că acum zece ani nu prea multe țări erau la curent cu importanța educației financiare. Această conștientizare a faptului că educația financiară este importantă pentru oameni a apărut în jurul anului 2008, când s-a întâmplat criza financiară și ne-am dat seama că, de fapt, e important pentru oameni să știe cum să-și gestioneze finanțele. OCDE a început cam prin 2005 să promoveze educația financiară, iar în 2008 a fost fondată această rețea despre care vorbeam mai devreme - INFE - și de atunci foarte multe lucruri s-au schimbat. La momentul de față, după cum am menționat, 130 de țări lucrează sau sunt interesate de acest domeniu, la nivel internațional cam 75 de țări au dezvoltat strategii naționale de educație financiară. Ca să-ți dau o idee ce se întâmplă în UE, de exemplu, avem 23 de țări care au dezvoltat o strategie națională de educație financiară, iar cele care încă nu au această strategie națională sunt la faza de elaborare a unei strategii de educație financiară. Cu toate acestea, din păcate, nivelul de alfabetizare financiară la scară globală a rămas foarte limitat. Noi colectăm date privind alfabetizarea financiară regulat, cam o dată la trei ani, și vedem că nivelul rămâne limitat și aceasta se întâmplă din cauza faptului că sistemul financiar și produsele financiare evoluează foarte rapid, deci, e destul de greu pentru cetățeni să fie informați cu tot ce se întâmplă și să-și întrețină aceste abilități de alfabetizare financiară. E nevoie să continuăm și să creștem eforturile pentru a încuraja oamenii să învețe lucruri legate de educația financiară într-o manieră consecventă.

Republica Moldova a început elaborarea unei strategii naționale de educație financiară. Banca Națională a Moldovei și-a asumat această responsabilitate. Cum ați explica nevoia unui astfel de document: de ce este bine să existe?

Bianca Isaincu: Un cadru de politici în acest sens este foarte important și nu o spunem numai noi, cei de la OCDE, dar toate țările care au dezvoltat această strategie au văzut că, de fapt, a fost mult mai ușor să aibă un impact asupra nivelului de creștere a alfabetizării financiare a persoanelor datorită acestui tip de strategie. O strategie națională este importantă pentru că ajută la coordonare, la cooperare și ajută să cuprindem mai multe persoane cu acest gen de politici. Este important să dăm sens eforturilor pe care le facem, pentru a putea evita lucrurile care se suprapun, lucruri în care am putea depune eforturi care să se focuseze pe anumite grupuri - țintă în loc de alte grupuri - țintă. De asemenea, este important să avem o strategie de educație financiară pentru a identifica care sunt persoanele, care sunt grupurile - țintă care au nevoie mai mare de ajutor, pentru a identifica, de exemplu, care sunt programele la nivel național și care dintre aceste programe merg sau au impact pozitiv, dar ce programe sunt mai puțin eficiente. De asemenea, o strategie națională este importantă pentru că dă posibilitatea de a înțelege educația financiară care este implementată în țară și de a schimba anumite lucruri care merg mai puțin bine. Un element foarte important în acest program de coordonare este acela de monitorizare și evaluare a ceea ce se întâmplă și de ajustare a programelor atunci când e nevoie.

Un lucru important asupra căruia trebuie să ne decidem e ce facem în școală cu această disciplină. Multe țări au integrat educația financiară în curriculumul școlar. Dar există diferite modele. Haideți să le descriem și să formulăm o concluzie: care model vi se pare cel mai potrivit în Republica Moldova?

Bianca Isaincu: Este adevărat că educația financiară în școli este foarte importantă. Estre importantă pentru că, în primul rând, noi credem că trebuie să înceapă cât mai devreme. Prin studiile care s-au făcut am văzut că, de fapt, comportamentele financiare se dezvoltă de la o vârstă fragedă, de exemplu de la vârsta de șapte ani. Deci, e important ca educația financiară să înceapă cât mai repede și e important să înceapă în școli,

pentru că în școală le poți oferi elevilor acel level plaing field (tr.: condiții concurențiale echitabile), adică toți elevii care sunt în școli au acces la acest tip de educație. Și e important pentru că există și familii, de exemplu, unde părinții ar putea să nu aibă cunoștințe de educație financiară și să nu poată da această informație copiilor, deci, școala poate fi acest level plaing field, unde copii au aceleași oportunități în ceea ce privește educația financiară. Iar cu privire la întrebarea care este modelul potrivit pentru R. Moldova, nu știu dacă pot da un răspuns, pentru că fiecare țară trebuie să vadă ce funcționează la nivel național, dar ce am văzut noi este că există o colaborare între autoritățile financiare, de exemplu BMN și alte organizații care abordează aceste tematici, și Ministerul Educației – asta este foarte important pentru integrarea educației financiare în sistemul educațional. Și în termeni de bune practici ce funcționează – normal, au fost multe studii care au analizat introducerea educației financiare în sistemul școlar – și am văzut că, de fapt, e important ca educația financiară, dacă e posibil, să fie obligatorie, nu opțională și poate fi as a standalone subject, ca disciplină școlară per se ori cross-curricular (intercurricular), adică inclusă în mai multe discipline, matematică, educația civică, istorie, dar e important să fie obligatorie, pentru că în acel moment educația financiară trebuie predată. Un alt element important este acela de a avea o continuitate, în sensul în care o putem începe la o anumită vârstă, dar să continue mai mult timp, un an, doi, trei ani, ca să se poată prelua aceste concepte de educație financiară și cu timpul ele pot deveni mai complexe și atunci copiii își dezvoltă aceste aptitudini și comportamente, care sunt foarte importante.

Deci, concluzionând, aș spune că fiecare țară îți alege modelul, dar funcționează când e obligatoriu și când există colaborare între instituțiile care se ocupă de acest lucru. Cum privește organizația dvs., care are sediul la Paris, progresele înregistrate de Republica Moldova în promovarea educației financiare?

Bianca Isaincu: Suntem bucuroși și vrem să felicităm Moldova, pentru că noi credem că ceea ce s-a realizat în ultimii ani este important. Am văzut că instituții precum BNM au dat o importanță mare educației financiare, ceea ce este bine, și și-au luat rolul de leadership în crearea unui grup de lucru cu mai multe instituții din R. Moldova și au decis să implementeze împreună acest proiect de strategie națională de educație financiară, ceea ce este un pas foarte important. Am avut discuții cu acest grup de lucru și cu reprezentanți ai BNM, care au organizat o întâlnire cu noi. Am fost impresionați de progresele, de ideile și de entuziasmul manifestat. Este un lucru pozitiv. Fără acest leadership și acest entuziasm ar fi foarte greu să existe progrese. Deci, este important faptul că BNM și-a asumat rolul de leadership pentru a dezvolta această strategie de educație financiară.

Să ne uităm un pic la actualitatea de pe piață. Crizele din ultima vreme au ridicat și în fața guvernelor, și în fața cetățenilor multiple provocări. Aș vrea să ne spuneți , vă rog, care, pe de altă parte, sunt provocările pe care le vedeți dvs. la ora actuală legate de educația financiară?

Bianca Isaincu: Există foarte multe provocări nu doar în Republica Moldova, ci peste tot. Am văzut, de exemplu, că a crescut rata dobânzilor, inflația a crescut, reziliența financiară a scăzut din cauza situației economice din ultimii ani. Să nu uităm că am avut pandemia de Covid-19, care a avut un impact considerabil asupra bugetelor familiale. Acum situația de criză din Ucraina a contribuit la dificultăți financiare pentru familie. Educația financiară este astăzi mai importantă decât oricând pentru că cel care are cunoștințe de educație financiară poate să-și gestioneze într-o manieră mai responsabilă bugetul și, probabil, este obișnuit sau are capacitatea de a evita potențialele riscuri sau problemele financiare. Poate să se descurce în aceste situații dificile cu ajutorul economiilor, de exemplu, sau are capacitatea de a evita aceste situații dificile generate de credite cu costuri mari. Cred că este foarte important și aceste momente ar putea fi și o oportunitate pentru organizațiile care fac educație financiară, organizațiile care se ocupă de implementarea proiectelor de educație financiară, pentru că acum oamenii sunt mai deschiși de a recepta mesajele de educație financiară și de a întreprinde acțiuni cu privire la bugetele lor.

Revenind la întrebarea despre vârstă, copiii sunt expuși acum unui sistem extrem de consumerist, deci trebuie să-și de-a seama destul de devreme care este valoarea banilor, trebuie să înțeleagă aceste oferte financiare din piață. Dacă ne uităm la țările lumii, ce abordări au față de acest lucru: de la ce vârstă ar trebui

să se înceapă educația financiară?

Bianca Isaincu: Au fost studii care s-au făcut pentru a identifica vârsta când se dezvoltă abilitățile și comportamentele financiare și am văzut că acestea se dezvoltă pe la vârsta de 7 ani prin socializare financiară. Copiii se uită în jurul lor și văd cum se comportă ceilalți și îi copiază. De asemenea, părinții au un rol important, pentru că copiii se uită cum se comportă părinții și ne dăm seama că de la o vârstă fragedă, la 7, 8, 9 ani, încep să copieze comportamente pe care le văd. Dacă ei nu încep să reflecteze asupra acestui comportament – noțiunile de bază, care sunt nevoile, ce îmi trebuie și ce vreau de fapt? - ei pot obține comportamente financiare care mai târziu ar putea să nu le fie favorabile. E foarte important ca de la o vârstă fragedă să fie discutate aceste tematici, de la 7 ani sau chiar mai devreme, cu noțiuni de bază și, dacă e posibil, aceste discuții să înceapă din școală, pentru a face în așa fel încât copiii din toate ambientele sociale, din toate familiile să aibă acces la același tip de educație.

Vorbim de maturi, în ce mod educația financiară ar putea să-i ajute la diferențierea ofertelor avantajoase față de cele periculoase de pe piața financiară. Asistăm acum, mai ales după ce în pandemie toată lumea a stat acasă, la diferite tipuri de escrocherii, aș zice. Poate ajuta educația financiară?

Bianca Isaincu: Cu siguranță poate ajuta. Și asta s-a văzut nu doar în Republica Moldova, dar peste tot în lume. Spre exemplu, tinerii în jur de 30 de ani au început să investească în financial marketing, în stock exchange, fără să știe, de fapt, ce fac, iau decizii financiare fără ca să înțeleagă care sunt riscurile și care sunt beneficiile acestor decizii financiare. Asta este, într-un fel, foarte riscant pentru că nu-ți dai seama de deciziile pe care le iei și care vor fi consecințele de mai târziu. Educația financiară poate avea un rol decisiv în acest sens, pentru că ne face să fim mai conștienți față de deciziile pe care le luăm și ne face să înțelegem care sunt produsele pe care le cumpărăm și dacă ele sunt bune pentru noi sau nu. De asemenea, cred că este foarte important să ne dăm seama că suntem într-un val de digitalizare în care toate produsele financiare au un nivel în plus de digitalizare, accesul la ele este foarte ușor pentru toată lumea și ni se pare că a, e ok, cu un click pot să cumpăr asta, pot să cumpăr acest produs, pot să investesc aici, pot să investesc acolo. Ni se pare totul un joc, dar de fapt acest joc are consecințe. Deci, trebuie să ne dăm seama că ceva care este super ușor de accesat poate avea consecințe foarte grave. Educația financiară are un rol important aici, pentru că face oamenii să fie mult mai conștienți față de deciziile pe care le iau și să se informeze cu privire la produsele pe care le cumpără.

Ce soluții de succes ați văzut că sunt implementate în alte țări?

Bianca Isaincu: Sunt foarte multe programe de educație financiară care au fost implementate la nivel internațional, dar acestea trebuie să fie focusate pe grupuri - țintă și pe tematicile despre care am vorbit. Un alt lucru pe care l-am văzut este că și educația financiară trebuie să se adapteze la această digitalizare, pentru că înainte de pandemia de Covid–19 educația financiară digitală nu era prea răspândită, educația financiară era făcută în școli, „față în față”, profesorii mergeau în clase, își predau anumite concepte. Dar cam din 2022, cu începutul pandemiei, educația financiară a fost transformată și ea și foarte des este acum predată în format digital, ceea ce este bine, într-un anumit fel, pentru că acest lucru are mai multe avantaje, avantajul de a cuprinde mai multe persoane și de a fi foarte accesibilă persoanelor, atunci când ele vor și cum vor. Spre exemplu: stau seara pe canapea și am un joc de educație financiară și mă joc cu el în loc să fiu într-o clasă, după masă, într-o vineri și să pierd timp, când poate sunt ocupat și vreau să fac altceva. Deci, între timp, și educația financiară a devenit foarte accesibilă, ceea ce este foarte pozitiv. În același timp, trebuie să ne gândim și la faptul că nu toată lumea are acces la acest tip de educație financiară și la acest tip de informație. Este important să rămânem conștienți de faptul că educația financiară „față în față” este foarte necesară pentru anumite grupuri - țintă.

Concluzionând, aș zice că este foarte individual și fiecare stat, văzând care sunt grupurile - țintă, ar trebui să-și adapteze soluțiile acestui specific. Să vorbim un pic despre repartizarea lunară a banilor. Se știe că în succesul financiar al unei persoane nu contează atât de mult nivelul de inteligență, dar mai mult contează modelul de comportament. Și iată în acest sens este foarte important cât alocă lunar, pentru că așa se fac

economiile. Ați întâlnit în experiența dvs. un model clasic de alocare lunară a banilor?

Bianca Isaincu: O să spuneți că repet aceleași lucruri încontinuu, dar depinde de persoană, de buget și de familia respectivă. Sunt de acord cu dvs. că educația financiară și comportamentul financiar este independent de IQ sau, cum ați spus, de cunoștințele pe care le avem. Pentru că aceste atitudini financiare sunt foarte specifice, pe care trebuie să le dezvoltăm sau trebuie să le asimilăm și nu contează că noi suntem experți în chimie sau matematică, important este să dezvoltăm și acest aspect care este specific, de a gestiona banii. Sunt de acord cu dvs. în acest sens. Revenind la întrebare, depinde de situația financiară și ce anume am eu în bugetul familial. De exemplu, dacă am un credit cu dobândă ridicată, decizia financiară inteligentă pentru mine ar fi să-mi plătesc creditul în primul rând, iar pentru dvs., dacă nu aveți credit, decizia financiară inteligentă ar fi să investiți sau să economisiți. Dar, în general, aș spune că este important să reținem că putem în fiecare lună să economisim câte un pic, în engleză este un termen pe care îl folosim „pay yourself first", adică plătește-te pe tine însuți înainte de a plăti pentru altceva. Deci, pune deoparte câte un pic din bănuții pe care îi faci în fiecare lună, ca să-ți construiești această „pernă de siguranță" financiară în viitor. Noi spunem că ar trebui să ai o „pernă de siguranță", care să te asigure sau care să te ajute să fii independent financiar cel puțin șase luni dacă îți pierzi venitul. Să spunem că astăzi nu mai avem job și trebuie să avem acea reziliență financiară, economiile ne vor ajuta să ne menținem nivelul de trai pentru cel puțin șase luni.

Plătește-te pe tine însuți mai întâi, o să reținem această recomandare extrem de interesantă. Trebuie să avem o „pernă de siguranță" - o altă recomandare legată cu prima. Mulțumim pentru aceste recomandări. Cum vedeți rolul educației financiare în construirea unei economii prospere? Prosperitatea fiecărui stat ce legătură are cu faptul că fiecare individ este asigurat financiar? Sau nu o putem lua atât de general?

Bianca Isaincu: Cu siguranță există o legătură între nivelul de alfabetizare financiară și nivelul de stabilitate a unei economii și am văzut, de exemplu, în reacțiile din 2008 că nivelul de alfabetizare financiară de atunci era limitat. Și, de asemenea, am văzut că oamenii s-au împrumutat foarte mult, ceea ce a dus și la instabilitatea sistemului financiar. Cu siguranță există o legătură. De aceea, foarte multe bănci centrale, care au ca obiectiv stabilitatea financiară a țării, se ocupă de educație financiară. Pe altă parte, dacă ne gândim logic, persoanele care au stabilitate financiară individuală devin mult mai productive, sunt mai puțin stresate. Pentru mine stabilitatea financiară se asociază cu mai puțin stres, pentru că nu ne facem griji că nu avem bani să ne achităm datoriile. La nivel global acest factor poate avea și o influență asupra productivității persoanelor care lucrează în diverse economii.

Pentru că greutățile economice, mai ales cele provocate de războiul din Ucraina, au ridicat în fața oamenilor foarte multe dileme, aș vrea să ne focusăm pe câteva dintre ele. Iată, de exemplu, mulți oameni , mai ales iarna trecută, și-au pus întrebarea: ne putem securiza cumva în fața crizei energiei? Credeți că s-a găsit răspuns la această întrebare?

Bianca Isaincu: E o întrebare dificilă și cred că depinde de fiecare țară, pentru că știm că fiecare guvern a luat decizii diferite pentru a sprijini cetățenii. Și am văzut că și oamenii, cetățenii au avut diferite strategii pentru a se ajuta în aceste situații. Nu știu dacă există o soluție, cu siguranță a fost o perioadă foarte dificilă și cei care au avut economii puse deoparte s-au descurcat mai bine, ceea ce demonstrează din nou că trebuie să avem această „perniță de siguranță" economică, financiară, dacă este posibil. Și, da, să încercăm cât mai mult să ținem cheltuielile sub control. Un sistem de management al banilor care este prudent este foarte important în aceste situații. Trebuie să ne gândim, în primul rând, care sunt cheltuielile esențiale pe care trebuie să le facem, iar pe celelalte, care sunt mai puțin esențiale, să le punem deoparte. Mergem din nou la această idee foarte simplă - wants and needs - ceea ce ne dorim și ceea ce ne trebuie nouă și să încercăm să rămânem pe esențialul ce ne trebuie ca să ne putem descurca în aceste situații dificile.

Și ce ne putem permite, probabil, e următorul punct. Altă întrebare care frământă lumea este cum ne adaptăm obiceiurile de consum la noile realități. Cum credeți, cum se poate răspunde?

Bianca Isaincu: Am cam aceleași răspunsuri pe care le-am dat mai devreme, pentru că, din păcate, nu avem soluții magice. În situațiile în care există dificultăți, în care prețurile cresc, inflația este mare ne putem proteja prin a ne gândi la cheltuielile pe care le facem. În momentul în care avem un venit care este stabil, acesta este deja un lucru pozitiv și trebuie să ne gândim cum să-l menținem și cum să-l repartizăm între nevoi și ceea ce vrem să facem. Și, din nou, revenim la idea inițială pe care am spus-o, cea de a încerca chiar și în situații dificile să punem deoparte o mică sumă de bani pe care să o economisim în fiecare lună. De asemenea, trebuie să încercăm să evităm creditele cu dobânzi foarte mari, care pot avea un impact negativ asupra noastră , în momentul în care, să spunem, creditele se acumulează, se suprapun. Există tentația de a merge și de a lua credite pe scurtă durată, dar când avem dificultăți financiare, nu este Ok. Poate fi o soluție în cazul în care avem o necesitate foarte, foarte acută. Dar, oricum, e foarte riscant. Pentru că atunci când avem un credit cu o dobândă foarte mare, din păcate acesta poate deveni un rolling credit (credit rulant), care ne duce la probleme financiare severe, pentru că nu mai putem plăti ratele. Deci, pe cât posibil, trebuie să evităm situațiile de genul acesta. De asemenea, nu trebuie să credem tot ce auzim în jurul nostru, să credem că există soluții care ne pot ajuta într-un timp foarte scurt să facem foarte mulți bani. În ultimii ani am văzut, de asemenea, că oamenii au fost tentați să investească în criptomonede, în servicii financiare noi care promit să dea randament foarte mare într-un timp foarte scurt. Trebuie să știm că în momentul în care cineva ne propune sau cineva ne spune că avem posibilitatea de a face foarte mulți bani într-un timp foarte scurt, aceasta înseamnă și riscuri foarte mari. Deci, trebuie să fim foarte atenți la aceste soluții și, da, din păcate, trebuie să revenim la soluția de bază care este foarte simplă, dar funcționează de cele mai multe ori - good prudent managment - să ne gestionăm finanțele într-o manieră responsabilă și să fim cu picioarele pe pământ.

Rubrica "Despre bani, pe scurt"

O definiție scurtă a educației financiare, cum ar suna? Ce este educația financiară?

Bianca Isaincu: Educația financiară este un proces care ajută consumatorii și investitorii să ia decizii ce le îmbunătățesc bunăstarea financiară.

Cea mai mare realizare a acestui domeniu în timp de peste un deceniu care ar fi?

Bianca Isaincu: Faptul că a devenit o prioritate pentru mai mult de o sută de țări din întreaga lume.

Trei obiective pentru viitorul educației financiare cum le-ați vedea?

Bianca Isaincu: Fiecare copil să aibă acces la educația financiară în școli, fiecare țară să aibă o strategie de educație financiară și alfabetizarea financiară să crească la un nivel ridicat.

Cea mai mare provocare pentru următoarea perioadă?

Bianca Isaincu: Există foarte multe priorități care se suprapun cu educația financiară și educația financiară trebuie să rămână o prioritate la nivel național și internațional, pentru că este foarte importantă pentru sistem și și pentru oameni, în general.

Câți copii au acces, la momentul de față, la educația financiară în lume?

Bianca Isaincu: Milioane, cu siguranță, dar nu este destul.

Ce procent v-ar mulțumi?

Bianca Isaincu: Sută la sută.

Câți copii participă anual la Global Money Week?

Bianca Isaincu: Depinde de an. Până acum, în manieră cumulată, am avut peste 50 de milioane de copii care au participat la Global Money Week, ceea ce e destul de bine.

La ce vârstă e bine să înceapă educația financiară?

Bianca Isaincu: Cât mai repede, chiar de la 7 ani.

La ce vârstă să înceteze? În general, e un subiect și pentru vârstnici?

Bianca Isaincu: Educația financiară pentru vârstnici e foarte importantă, mai ales pentru că știm că cei mai în vârstă au un nivel de alfabetizare financiară mai jos decât restul populației, sunt mai vulnerabili la escrocherii și la fraude și au mai multe dificultăți la învățare. Cu siguranță, e o prioritate să ne adresăm și celor care au vârste mai avansate și să-i învățăm să evite sărăcia la bătrânețe.

O geografie a țărilor care au performat în acești 10 ani cu educația financiară, o clasificare ne puteți da?

Bianca Isaincu: Nu avem o clasificare. Noi colectăm date regulat, odată la trei ani, privind educația sau alfabetizarea financiară, iar clasamentul se schimbă, dar am văzut că acele țări unde educația financiară a fost o prioritate și unde există strategii de educație financiară la nivel național, nivelul de alfabetizare este mai ridicat decât în celelalte țări. Deci, există o corelare între strategii și nivelul de alfabetizare.

Un model perfect, de succes, cum ar arăta? Din ce componente ar fi?

Bianca Isaincu: Nu există un model pe care trebuie să-l folosim sau pe care trebuie să-l urmăm, dar, cu siguranță, faptul că la nivel național se coordonează și se colaborează între instituțiile care fac parte din sectorul public, privat și sectorul civic sau ONG e foarte important, pentru că nicio organizație nu poate face față acestei provocări singură, deci, trebuie să avem o colaborare la nivel național și internațional.

Și ce sfat ați avea pentru Republica Moldova? Pentru BNM, bunăoară, la elaborarea strategiei?

Bianca Isaincu: Să continue, pentru că este foarte important. Și e foarte bine să continue cu același entuziasm, iar noi vom fi alături de BNM și de alți actori implicați din Moldova, ca să-i sprijinim.

Bianca Isaencu, mulțumim foarte mult pentru participarea la podcastul de educație financiară "Dă sens banilor".

Bianca Isaincu: Eu vă mulțumesc și a fost o plăcere.

Tags

da sens banilor [2]

podcast [3]

Podcast de educație financiară [4]

invitată Bianca Isaincu [5]

Bianca Isaincu [6]

Source URL:
https://bnm.md/en/node/65497

Related links:

[1] https://bnm.md/ro/content/podcasturi [2] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=da sens banilor [3] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=podcast [4] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Podcast de educație financiară [5] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=invitată Bianca Isaincu [6] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=Bianca Isaincu